

Raportti tarkastuskäynnistä, jonka tutkija Heljä Brusila suoritti 20.5.1999 Uudenkaupungin Orivon kylään, Hukkalanimisen tilan Rn:o 3:5 maalla olevalle Luhtamäen muinaisjäännösalueelle (SU-648). Sijainti: PK 1131 07, x=6743 80, y=527 25, z=7-10
Maanomistaja Eeva Susi: 02-8418449

UUSIKAUPUNKI, ORIVO, LUHTAMÄKI Hautaröykkiöalue

Tammikuussa 1999 pyysi Lounais-Suomen ympäristökeskus Turun maakuntamuseon lausuntoa poikkeusluvasta omakotitalon rakentamiseksi Uudenkaupungin Orivon kylässä sijaitsevalle Luhtamäen muinaisjäännösalueelle. Vuonna 1965 suoritettun inventoinnin perusteella Luhtamäen kalmistoalue käsittää ainakin 27 hautaröykkiötä, jotka sijaitsevat Kauniston taloon johtavan rasitetien molemmin puolin. Alue oli määritelty I-luokan kohteeksi. Poikkeusluvankakijoiden näkemys oli ollut, että muinaisjäännösalue sijaitsi rasitetien länsipuolella karttamerkinän kohdalla, eikä tien itäpuolella, jonne talo pihapiireineen oli tarkoitus rakentaa.

Lausuntonaan maakuntamuseo esitti, että kyseiselle rakennushankkeelle ei tule myöntää poikkeuslupaa ennen kuin rakennuksen ja sen pihapiirin sijoittuminen muinaisjäännökseen nähden on selvitetty tarkastuskäynnillä, joka puolestaan on mahdollista tehdä vasta keväällä. Lisäksi maakuntamuseo ehdotti, että tontilta etsittäisiin rakennukselle vaihtoehtoinen sijaintipaikka muinaisjäännösten pohjoispuolelta, lähempää Kivimäenkujaa. Poikkeusluvankakija vetäytyi kuitenkin rakennushankkeesta ja perui tonttikaupan.

19.5.1999 otti tontin omistajan Eeva Suden edustaja yhteyttä maakuntamuseoon ja pyysi museota selvittämään, oliko alueen johonkin osaan mahdollista rakentaa, koska tontinmyyntitarve oli edelleenkin olemassa. Tarkastuskäynti sovittiin seuraavaksi päiväksi, koska Uudenkaupungin seudulla oli silloin määrä tehdä muitakin tarkastuksia.

Tarkastushavainvoja

Maastotarkastuksessa 20.5. allekirjoittanut kävi röykkiöt läpi Matti Huurteen tarkastuskertomuksen mukaisesti. Sen perusteella lähes kaikki tien molemmin puolin sijaitsevat röykkiöt tai kivilädelmat voitiin vielä todeta maastosta, osa tosin epävarmasti. Sen sijaan Kauniston talon pihapiirin röykkiöistä osa oli tuhoutunut taloa rakennettaessa ja pihan kunnostustöissä. Vain pihan itäreunalla olevat ovat jäljellä. Näytti myös siltä, että osaa röykkiöistä olisi vaurioitettu tietöissä jossain vaiheessa. Röykkiöalueen itäpuolelle, mäen korkeimmalle kohdalle oli lisäksi rakennettu äskettäin linkkitorni, jonne oli johdettu tieltä harjannetta pitkin maakaapeli röykkiöiden pohjoispuolitse. Kiviröykkiöitä ei kuitenkaan näyttänyt olleen kaivannon reitillä tai linkkitornin ja sen harusten alla. Kaivannon reitti näkyi vielä selvänä maapohjassa, joka oli moreenia. Siinä ei myöskään näkynyt merkkejä kulttuurikerrostumista.

Röykkiöt sijaitsevat molemmin puolin rasetietä, uloimmillaan runsaan parinkymmenen metrin päässä tiestä. Maasto on niiden alueella harvaa puustoa ja pensaikkoa kasvava moreenirinnettä, joka viettää loivasti länteen ja lounaaseen ja muuttuu lähes tasaiseksi maastoksi ennen länsipuolella, noin 40-50 m:n päässä tiestä olevaa peltoa. Röykkiöt sijaitsevat pääasiassa rinteessä tai varsin tasaisessa maastossa rinteiden alaosassa. Lisäksi ne näyttävät rajoittuvan 7,5 ja 10 m:n korkeuskäyrien väliin.

Suurin osa röykkiöistä on pieniä ja matalia, halkaisijaltaan noin 1-2-3 m:n laajuisia kivikasoja, joita on toisinaan vaikea erottaa kasvillisuuden joukosta. Joukossa on tosin jokunen vähän isompikin ja ainakin yhden päälle on ajettu myöhemminkin peltokiviä. Röykkiöt sijaitsevat noin 3 – 32 m:n etäisyydellä toisistaan. Inventointikertomuksessaan Matti Huurre on todennut, että röykkiöt eivät ole peltoraunioita. Tarkastuksen yhteydessä syntyi kuitenkin vaikutelma, että tämäkään mahdollisuus ei ole poissuljettu. Röykkiöt sijaitsevat ensinnäkin varsin matalassa maastossa, joka näyttäisi nousseen kuiville vasta 700-800-luvuilla. Lisäksi ne ovat lähellä peltoa, josta kiviä olisi ollut suhteellisen helppo karrata pellolle johtaneen tien ja rasettien molemmin puolin. Useimmat pienet kivikasat vaikuttivat myös todella epämääräisiltä. Pintapuolisen tarkastuksen puitteissa röykkiöiden tarkoituserä on joka tapauksessa vaikea selvittää, minkä vuoksi alueella olisikin aiheellista suorittaa arkeologiset tutkimukset röykkiöiden muinaisjäännösluonteen varmistamiseksi.

Turussa 11.6.1999

Turun maakuntamuseo
Tutkimus- ja kokoelmaosasto
tutkija

Heljä Brusila